



Arstid Eestis



Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

Tervise Arengu Instituut
Tervisestatistika osakond

Arstid Eestis

Tallinn 2017

Tervisestatistika osakonna missioon:
Rahva tervis ja heaolu parema statistika ja informatsiooni kaudu

Koostajad: Hedi Liivlaid
Natalja Eigo

Väljaande andmete kasutamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.

Hea lugeja!

Info arste puudutava statistika kohta on üks nõutavaim, mida soovivad poliitika- ja strateegiakujundajad ning mõjutajad. Käesolevasse analüüsi oleme püüdnud koondada peamise info Eesti arstide kohta, millega püüame anda vastused meile sagedamini esitatud küsimustele. Analüüsis on esitatud info arstide migratsiooni, vanuselise koosseisu, töökoormuse ja palga kohta. Lisaks on esitatud ka muud huvitavat infot, näiteks arstiteaduse õpinguid alustanute ja lõpetanute arvud.

Enamik andmeid on kogutud Tervise Arengu Instituudi statistiliste aruannetega. Väike, kuid väga oluline osa andmetest pärineb Terviseameti töötajate registrist, Tartu Ülikoolilt ja selle kliinilise meditsiini instituudi täienduskeskuselt ning OECD andmebaasist.

Loodame, et see koondatud info annab oma panuse Eesti meditsiini ja tervishoiu arendamisse üldiselt.

SISUKORD

1. Arstid ja migratsioon.....	5
2. Arstide vanus	6
3. Arstide tööandja.....	9
4. Arstide õpe ja täiendkoolitused	11
5. Arstide töökoormus.....	13
6. Arstide palk	15
7. Arstid Eestis ja Euroopas	18

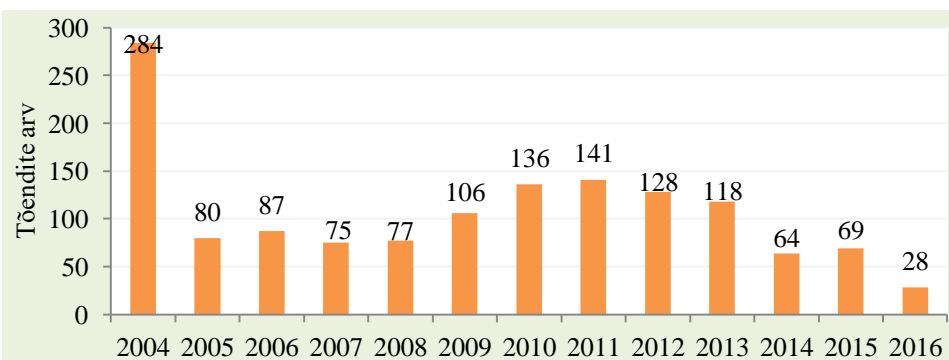
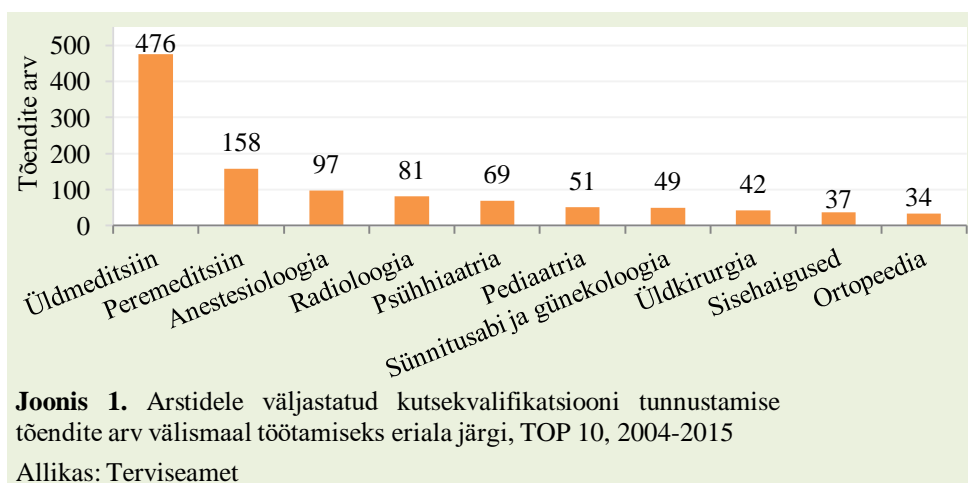
1. Arstid ja migratsioon

2015. aastal töötas Eesti tervishoiusüsteemis 92% Terviseameti tervishoiutöötajate registris registreeritud arstidest.

Kutsekvalifikatsioonide vastastikune tunnustamine ja tervishoiutöötajate vaba liikumine Euroopa Liidus toimub Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi 2005/36/EÜ alusel. Direktiiv kehtestab kõikidele reguleeritud kutsetele ja erialadele tööjõu vabaks liikumiseks koolituse miinimumnõuded ning nõutava töökogemuse.

Eestis hakati tervishoiutöötajatele välismaal töötamiseks kutsekvalifikatsiooni tunnustamise tõendit väljastama 2004. aastal. Siis väljastas Terviseamet arstidele kõige suurema arvu (284) tõendeid (joonis 2). Järgneval viiel aastal jäi väljastatud tõendite arv alla saja, majanduskriisi aastatel 2009–2011 see kasvas jälle. Aastatel 2012–2016 hakkas väljastatud tõendite arv vähenema. Arstide välismaal töötamise soovi vähenemise üheks põhjuseks võib olla uue tervishoiutöötajate kollektiivlepingu sõlmimine. 01.03.2013 kehtestati arstide miinimumtunnitasuks 7,16 euro asemel 8 eurot ja 01.01.2015 sõlmitud lepinguga 9 eurot. Alates 01.01.2016 kehtib leping, mis kehtestab arstide miinimumtunnitasuks 10 eurot. 2015. aasta lõpu seisuga tervishoiutöötajate registrisse kantud arstidest omas 14% kutsekvalifikatsiooni tunnustamise tõendit. Neist 84% töötas 2015. a novembrikuus Eesti tervishoiusüsteemis. Seejuures ligi pooled töötavad kodumaa tervishoiusüsteemis vähemalt täiskoormusel, mis viitab, et suure tõenäosusega nad töötavadki ainult Eestis. Võrreldes 2012. aastaga on nende arstide osatähtsus, kes on registrisse kantud ja võtnud kutsekvalifikatsiooni tõendi jäänud samale tasemele.

Arstide soov minna välismaale tööle sõltub paljuski kodumaa tervishoiusüsteemi tingimustest, sh selle rahastamisest.



Joonis 2. Arstidele väljastatud kutsekvalifikatsiooni tunnustamise tõendite arv välismaal töötamiseks, 2004–2016

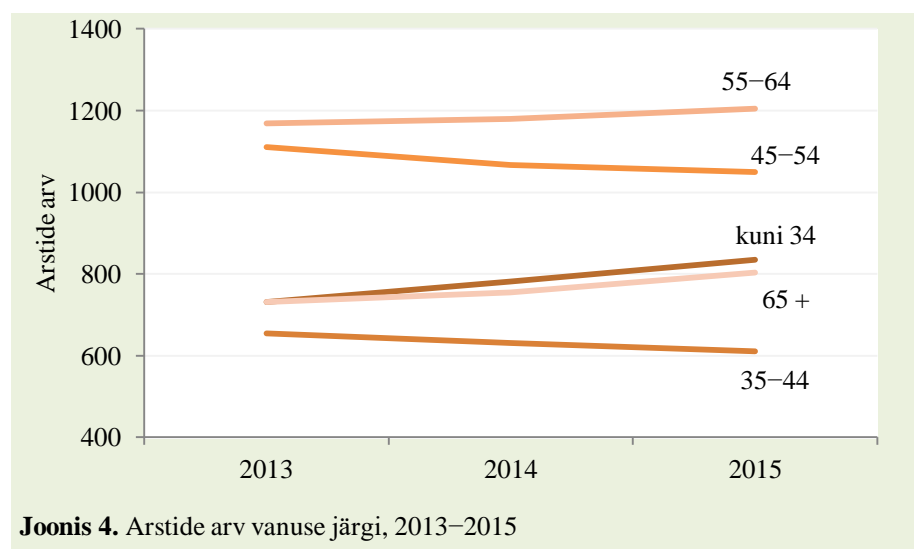
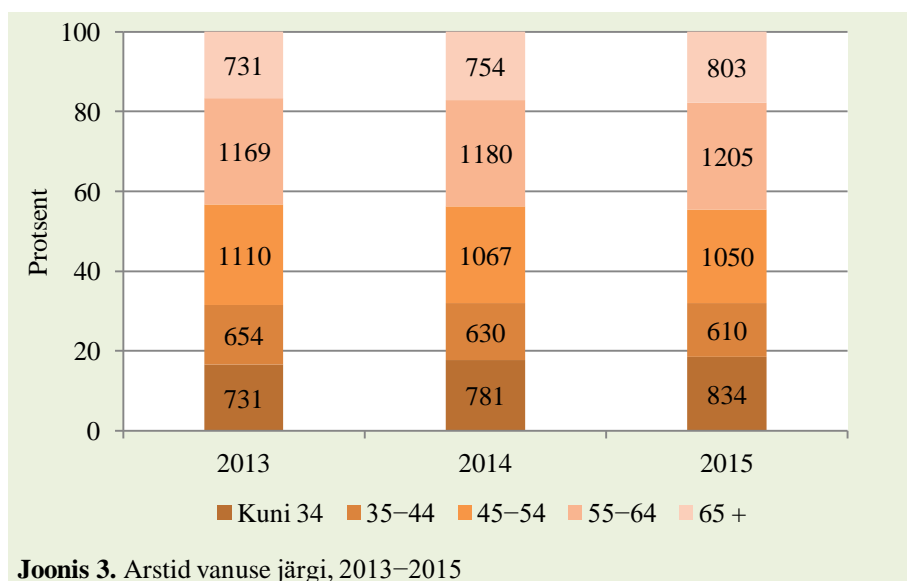
Allikas: Terviseamet

Perioodil 2004-2016 väljastati Terviseameti andmetel 1365 kutsekvalifikatsiooni tunnustamise tõendit välismaal töötamiseks.

Kõige enam on väljastatud tõendeid üldmeditsiini erialal töötamiseks.

2. Arstide vanus

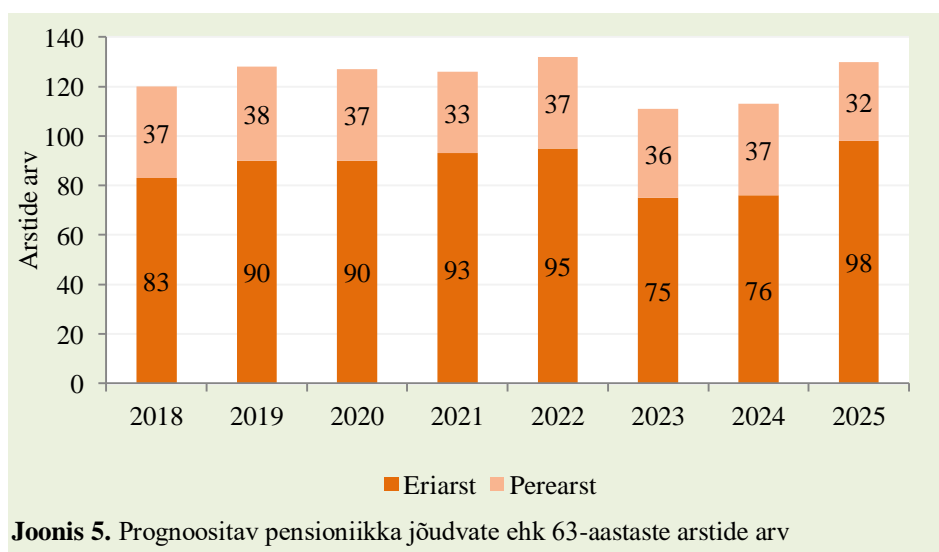
Peaaegu pooled Eesti arstidest on vanemad kui 55.



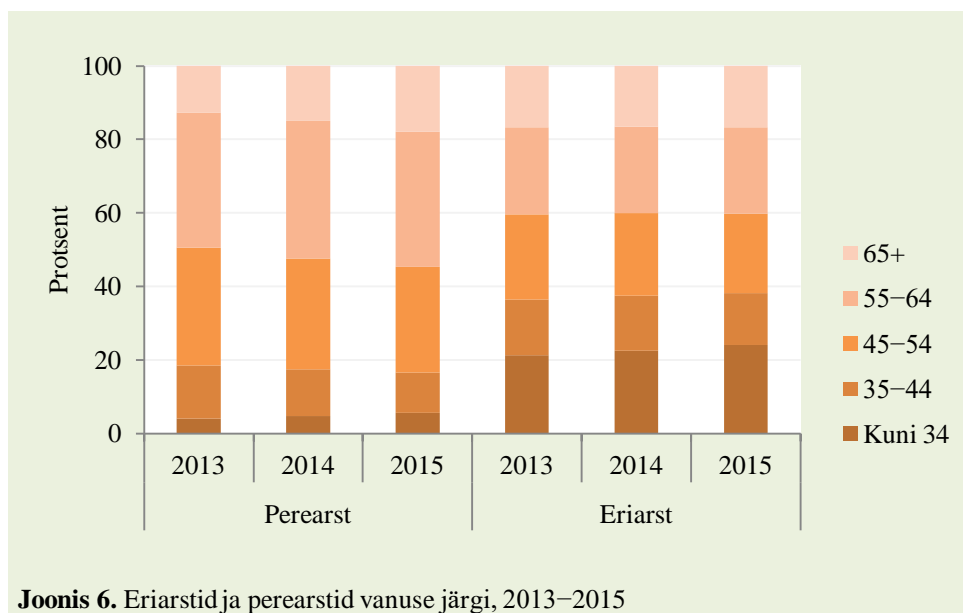
Eesti tervishoiusüsteem kaotab arste vanuses, mil nende erialane pädevus on jõudnud tipptasemele.

2015. a novembris oli rohkem kui neljandik Eesti tervishoiusüsteemis töötavatest arstidest pensioniealised.

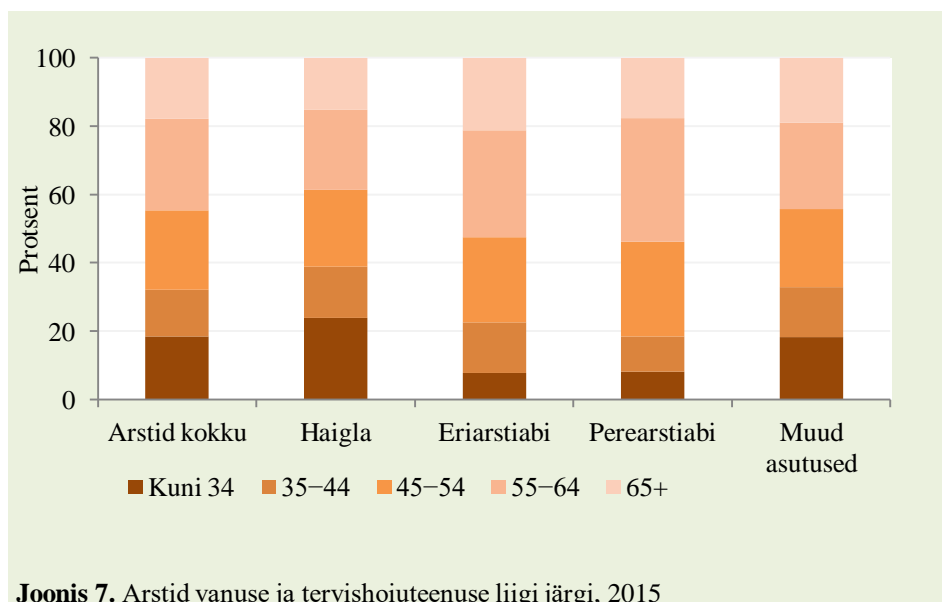
Lisaks jõuab igal aasta veel keskmiselt 123 arsti pensioniikka, sealhulgas keskmiselt 36 perearsti ja 87 eriarsti.



Perearstide seas on vähe nooremaid arste, sest suurem osa noori soovib saada eriarstiks.



Joonis 6. Eriarstid ja perearstid vanuse järgi, 2013–2015



Nooremate arstide osatähtsus kõigist arstidest on kõige suurem haiglates.

Joonis 7. Arstid vanuse ja tervishoiuteenuse liigi järgi, 2015

Tabel 1. Arstide vanus ametiala järgi, 2015

Ametiala	Töötavate arstide arv	Keskmine vanus	55 + vanuses arstide arv	55 + (%)	65 + vanuses arstide arv	65 + (%)
Arstid kokku	4502	51	2008	45	803	18
..anestesioloogia ja intensiivravi arst	257	50	119	46	41	16
..dermatoveneroloog	87	52	38	44	17	20
..endokrinoloog	44	51	20	45	6	14
..erakorralise meditsiini arst	153	43	47	31	12	8
..erialase spetsialiseerumiseta arst	94	49	54	57	24	26
..gastroenteroloog	42	52	23	55	10	24
..günekoloog	297	50	132	44	64	22
..hematoloog	34	45	6	18	2	6
..infektsioonhaiguste arst	57	45	16	28	2	4
..kardioloog	158	53	86	54	44	28
..kardiovaskulaarkirurg	34	46	11	32	2	6
..laboriarst	128	51	53	41	17	13
..neuroloog	143	54	87	61	26	18
..oftalmoloog	142	50	58	41	22	15
..onkoloog (kiiritus ja keemiaravi)	60	46	23	38	9	15
..ortopeed	140	50	64	46	27	19
..otorinolarüngoloog	116	53	58	50	30	26
..patoloog	56	47	18	32	11	20
..pediaater	172	52	87	51	41	24
..perearst	934	54	506	54	165	18
..psühhiaater	237	51	103	43	41	17
..pulmonoloog	76	47	27	36	9	12
..radioloog	234	47	72	31	37	16
..reumatoloog	45	50	16	36	6	13
..sisehaiguste arst	163	50	81	50	33	20
..taastusarst	138	56	87	63	38	28
..töötervishoiuarst	73	56	39	53	20	27
..uroloog	49	49	22	45	8	16
..üldkirurg	210	51	91	43	43	20

Märkus: valitud ametialad

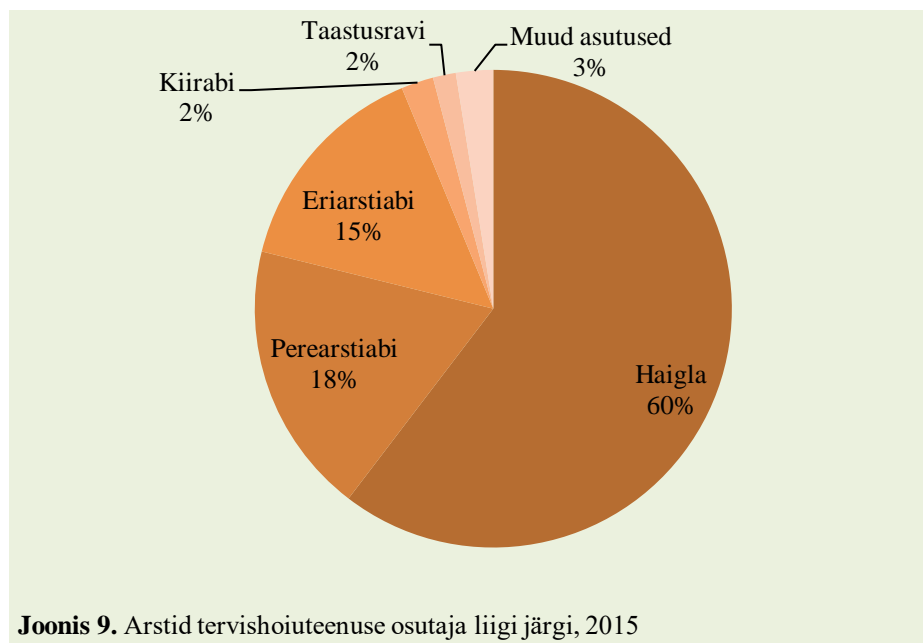
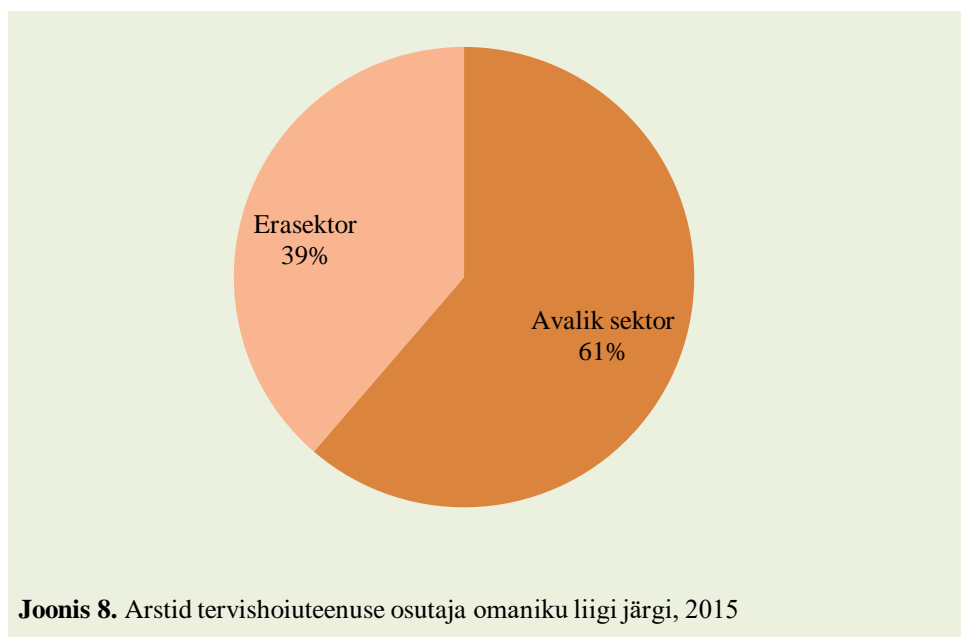
Eriarstide seas on kõige rohkem günekolooge ning anestesioloogia ja intensiivravi arste.

Arstide keskmine vanus on 51. Neljateistkümne aasta pärast 45% praegustest arstidest jõuavad pensioni ikka.

Perearstide arv oli 2015. a 934, nende keskmine vanus oli 54.

3. Arstide tööandja

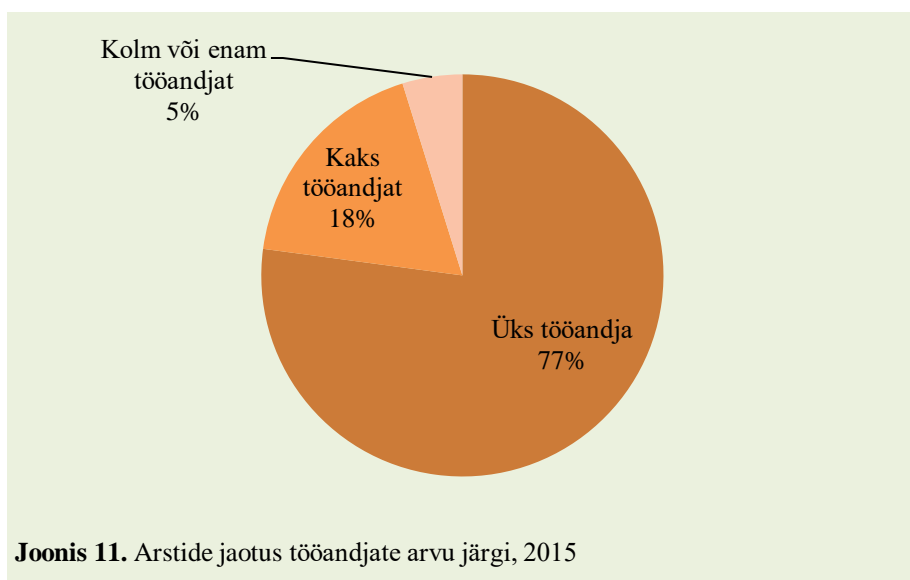
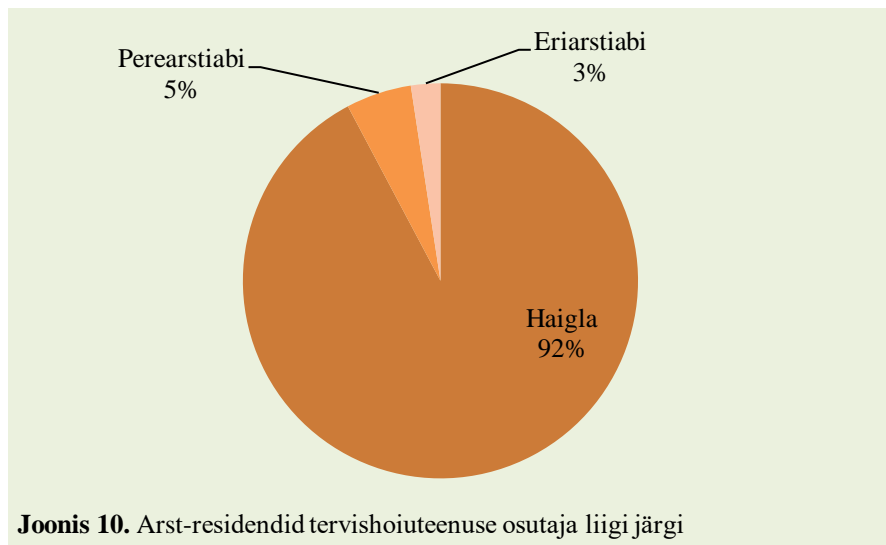
Enim arste töötab avalikus sektoris.



Enam kui pooled arstidest töötavad haiglates.

Arst-residendid moodustavad arstidest 12%.

Valdavalt läbivad nad residentuurilepingu raames residentuuri haiglas.



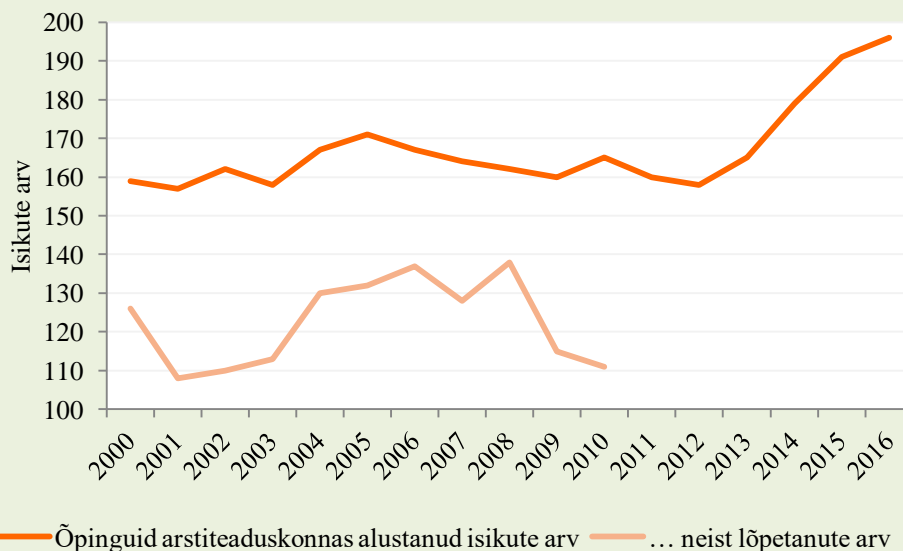
Ligi neljandik arstidest töötab mitme tööandja juures.

4. Arstide õpe ja täiendkoolitused

Kõige suurem lõpetanute osatähtsus oli 2008. aastal, mil õpinguid alustanutest on ülikooli lõpetanud 85%.

Õpinguid alustanud tudengitest jääb keskmiselt neljandikul ülikool lõpetamata.

2010. aastal õpinguid alustanutest on nominaalajaga ülikooli lõpetanud 67%.



Joonis 12. Tartu Ülikoolis arstiteaduse õpinguid alustanud ja lõpetanud, 2000–2016
Allikas: Tartu Ülikool

Aluseks on võetud bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekavadele, Arstiteadus (kood 2478) ja Arstiteadus (kood 80418), õppeaastatel 2000/01–2009/10 suvise vastuvõtuperioodi jooksul 1. aastale immatrikuleeritud üliõpilaste arv, ja kontrollitud, kui paljud neist olid seisuga 28.11.2016 vastaval õppekaval alustatud õpingud lõpetanud.

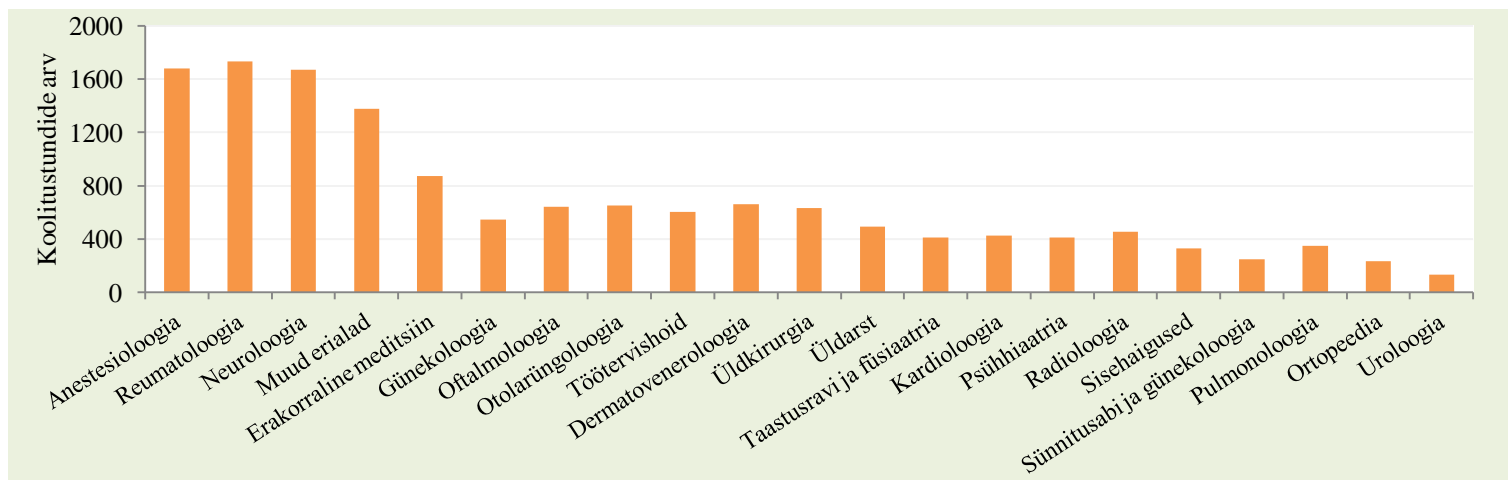
Alates 2013/14 õppeaastast lisandusid arstiteaduse ingliskeelsele õppekavale (kood 118617) vastuvõetud üliõpilased.

Vastuvõetuteks on loetud suvise vastuvõtuperioodi jooksul 1. aastale immatrikuleeritud üliõpilased, kes õppisid vastuvõtuga samal aastal veel 10.11 seisuga samal õppekaval.

Üliõpilasi, kes katkestasid õpingud, kuid on arstiteaduse õppekava hiljem siiski lõpetanud, ei ole arvestatud vastava aasta sisseastunute juurde lõpetajateks.

Ajavahemikus 2007–2010 õpinguid alustanud üliõpilaste hulka võivad tulevikus lisanduda veel mõned lõpetajad, kuna neil aastatel sisseastunute osad üliõpilased jätkuvalt õpivad. Ajavahemikus 2011–2016 õpinguid alustanud üliõpilaste õpe alles kestab.

Andmetes kajastuvad ka välisüliõpilased.



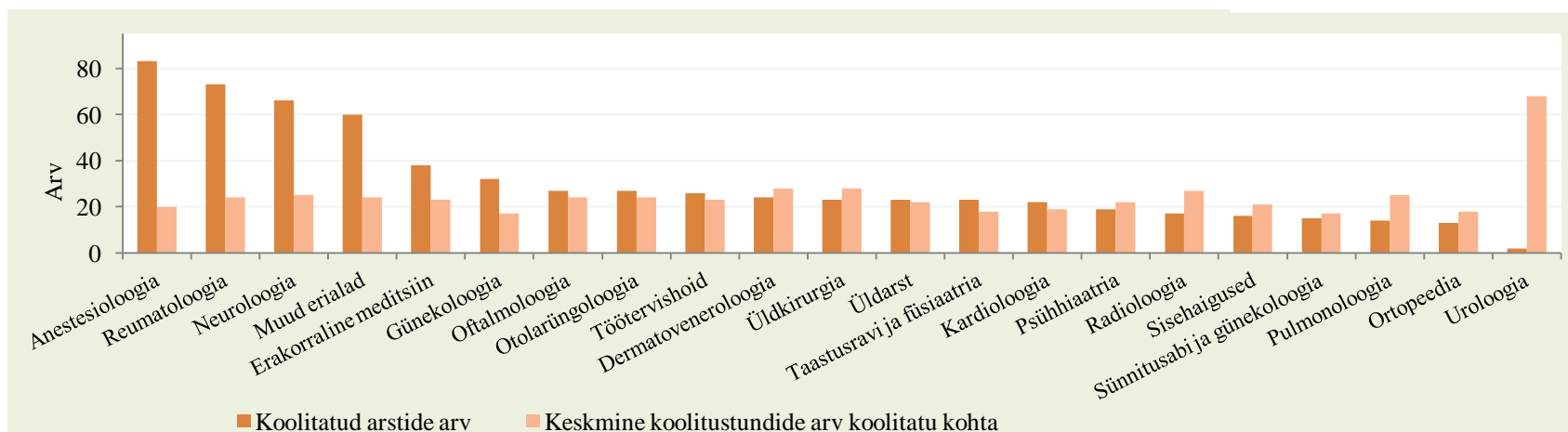
Joonis 13. Tartu Ülikooli kliinilise meditsiini instituudi täienduskeskuse koolitustundide arv 2015. a eriala järgi

Allikas: Tartu Ülikooli kliinilise meditsiini instituudi täienduskeskus

Tartu Ülikooli kliinilise meditsiini instituudi täiendõppe kursustel osales 2015. a üle 36% töötavatest arstidest ehk 1639 arsti.

Kõige populaarsem eriala oli peremeditsiin, mille kursusel osales 736 arsti. Eriarstidele suunatud kursustest oli populaarseim eriala anestesioloogia.

Kõige mahukamad kursused on uroloogia erialal.

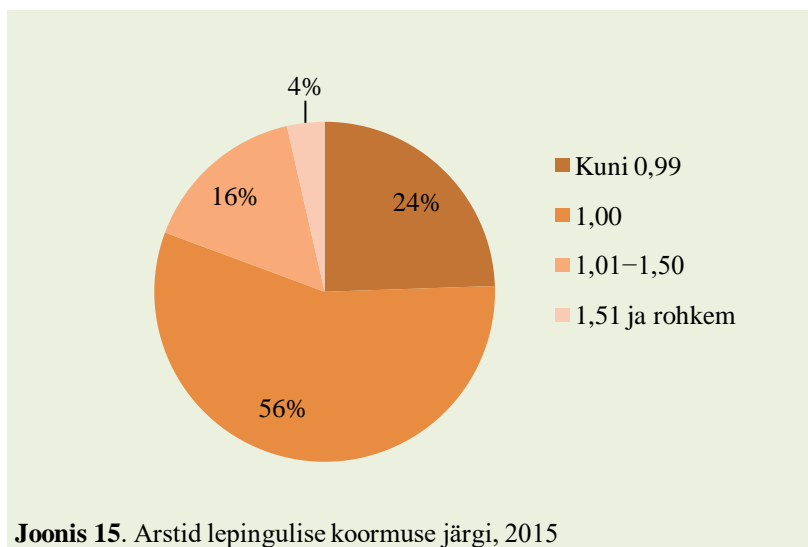


Joonis 14. Tartu Ülikooli kliinilise meditsiini instituudi täienduskeskuse koolituste mahud ja koolitustel 2015. a osalenud arstid eriala järgi

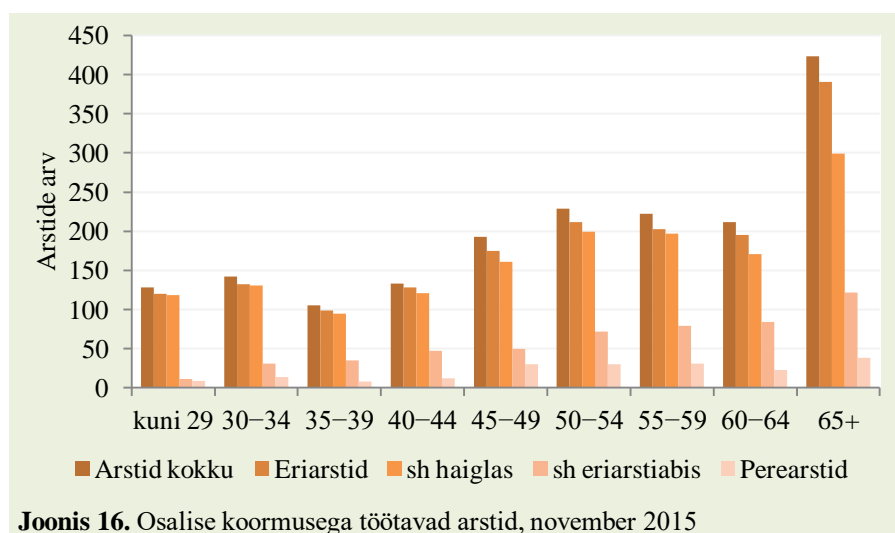
Allikas: Tartu Ülikooli kliinilise meditsiini instituudi täienduskeskus

5. Arstide töökoormus

Viiendik arste töötab üle täiskoormuse.



Joonis 15. Arstid lepingulise koormuse järgi, 2015



Joonis 16. Osalise koormusega töötavad arstid, november 2015

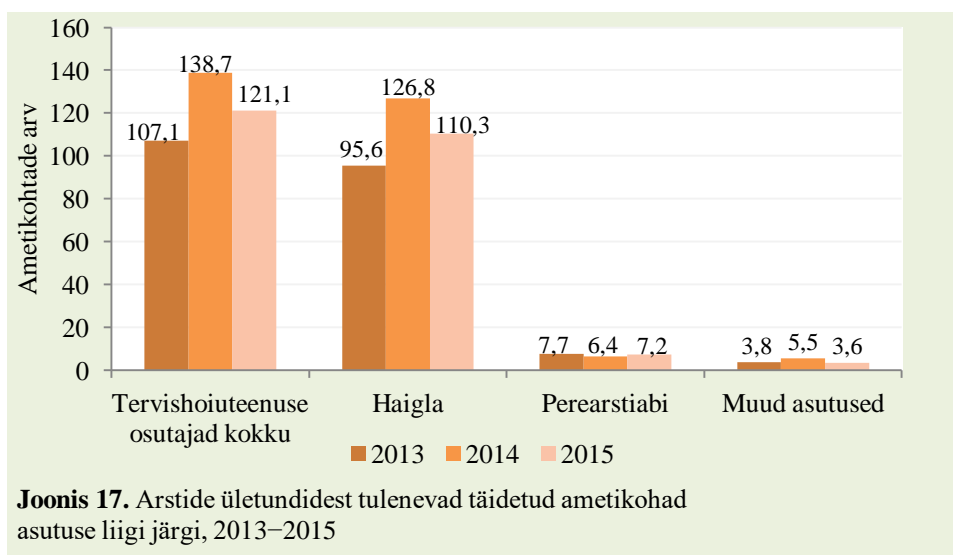
40% arstidest töötas 2015. aasta novembris Eesti tervishoiusüsteemis osalise koormusega. Enamus neist on eakamad arstid.

Perearstidest töötab viiendik osalise koormusega.

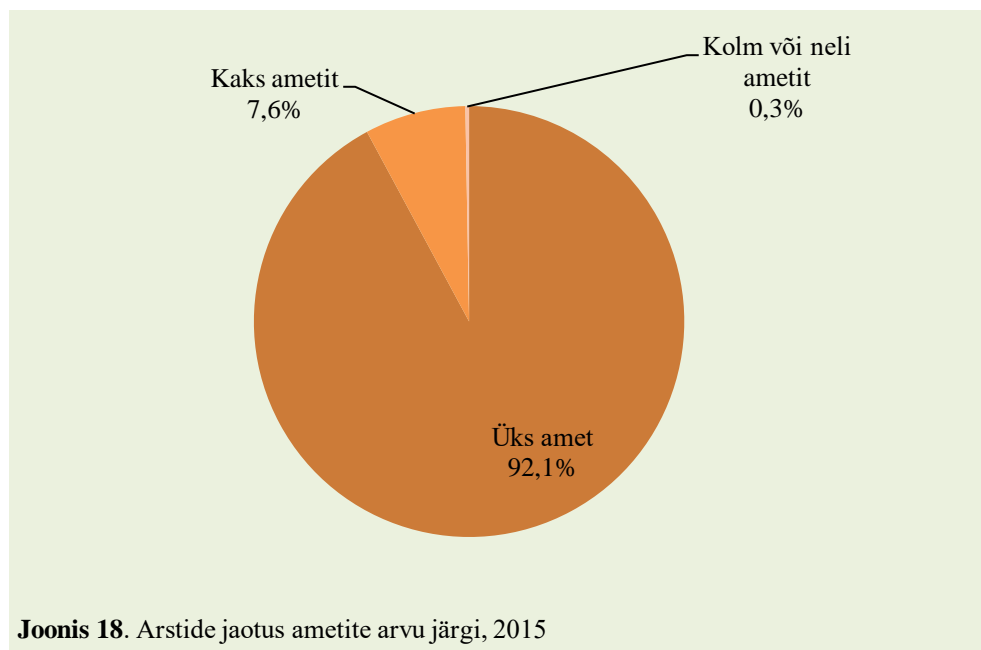
Osalise koormusega töötamine on põhjendatav graafikupõhise ja osalise ajaga välismaal töötamisega ning pensioniealiste arstide suure osakaaluga.

Samas 2015. aastal tegid arstid ületunde, et asendada puuduvat 121 ametikohta.

Suurim töökoormus langeb arstidele haiglates.



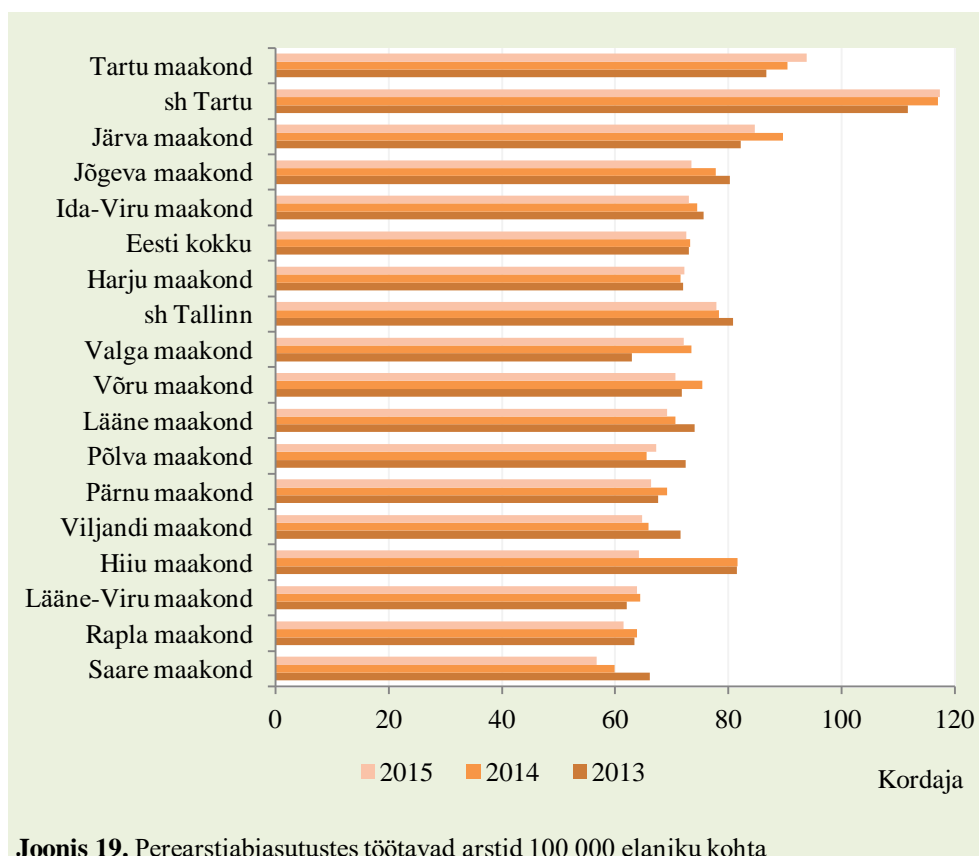
Joonis 17. Arstide ületundidest tulenevad täidetud ametikohad asutuse liigi järgi, 2013–2015



8% arstidest töötab mitmel ametikohal.

Joonis 18. Arstide jaotus ametite arvu järgi, 2015

Kõige paremini on perearstidega kaetud Tartu linn. Kuna Tartu Ülikool koolitab arste, siis mitmed noored asuvad juba õpingute ajal või pärast õpinguid Tartusse tööle.



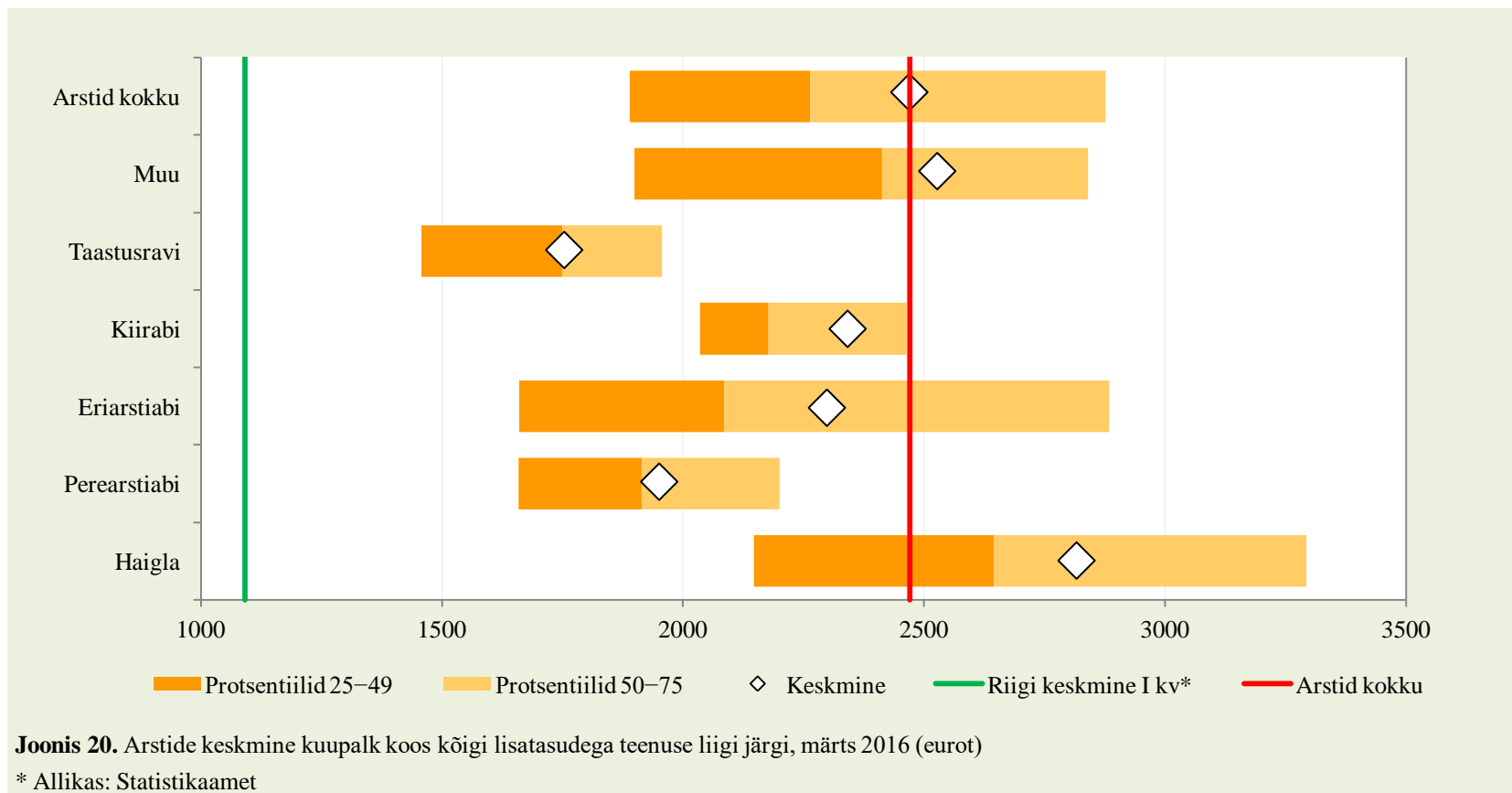
Joonis 19. Perearstiabiastutustes töötavad arstid 100 000 elaniku kohta

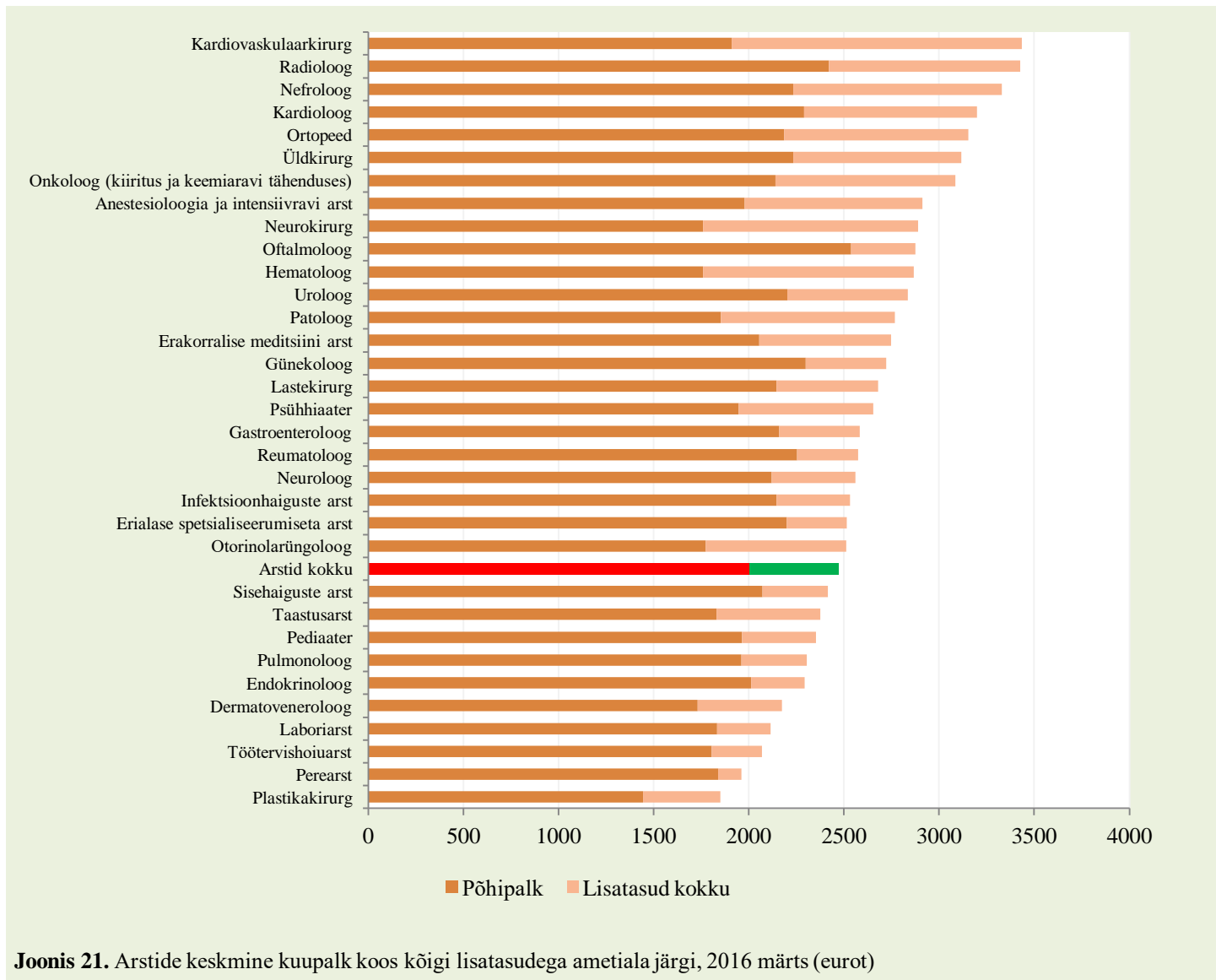
6. Arstide palk

Arstide keskmine kuupalk varieerub tööandja ehk tervishoiuteenuse osutaja liigi lõikes.

2016. a oli arstide keskmine kuupalk koos lisatasudega 2471 eurot.

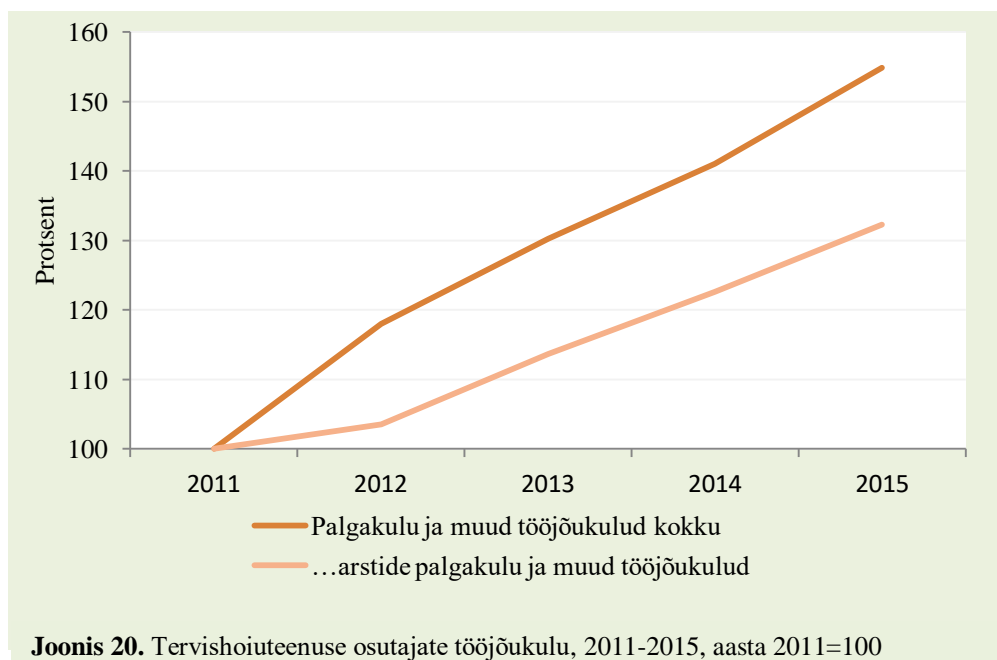
Riigi keskmist palka ületab see enam kui kaks korda.





Lisatasud moodustavad arstide kogukuupalgast keskmiselt viiendiku.

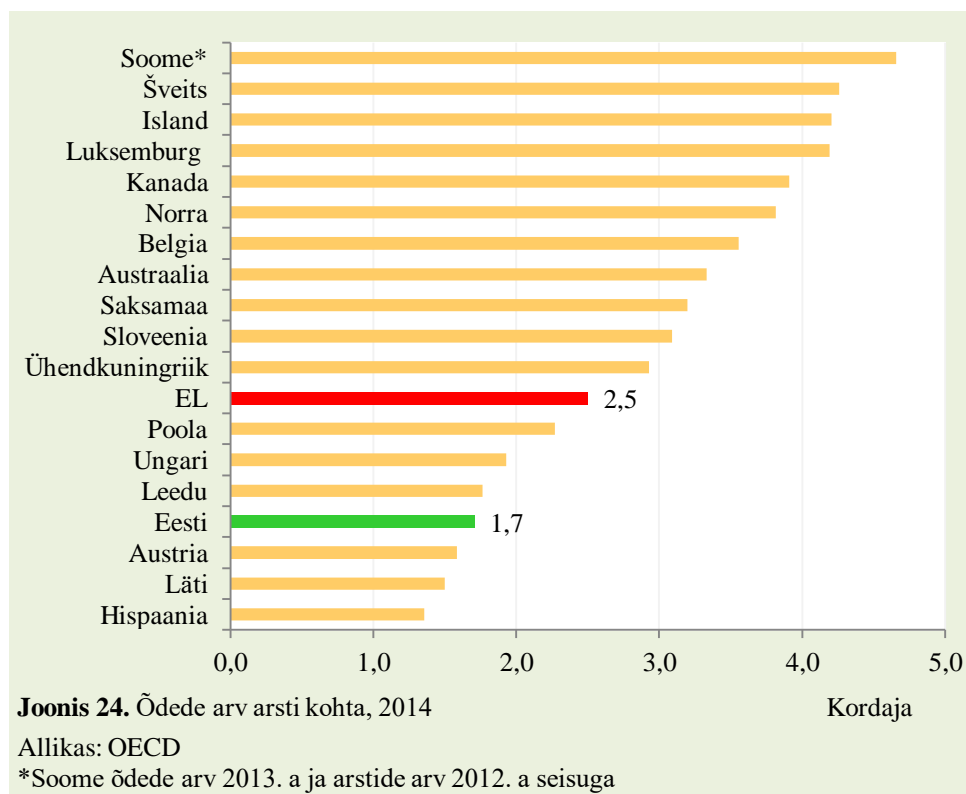
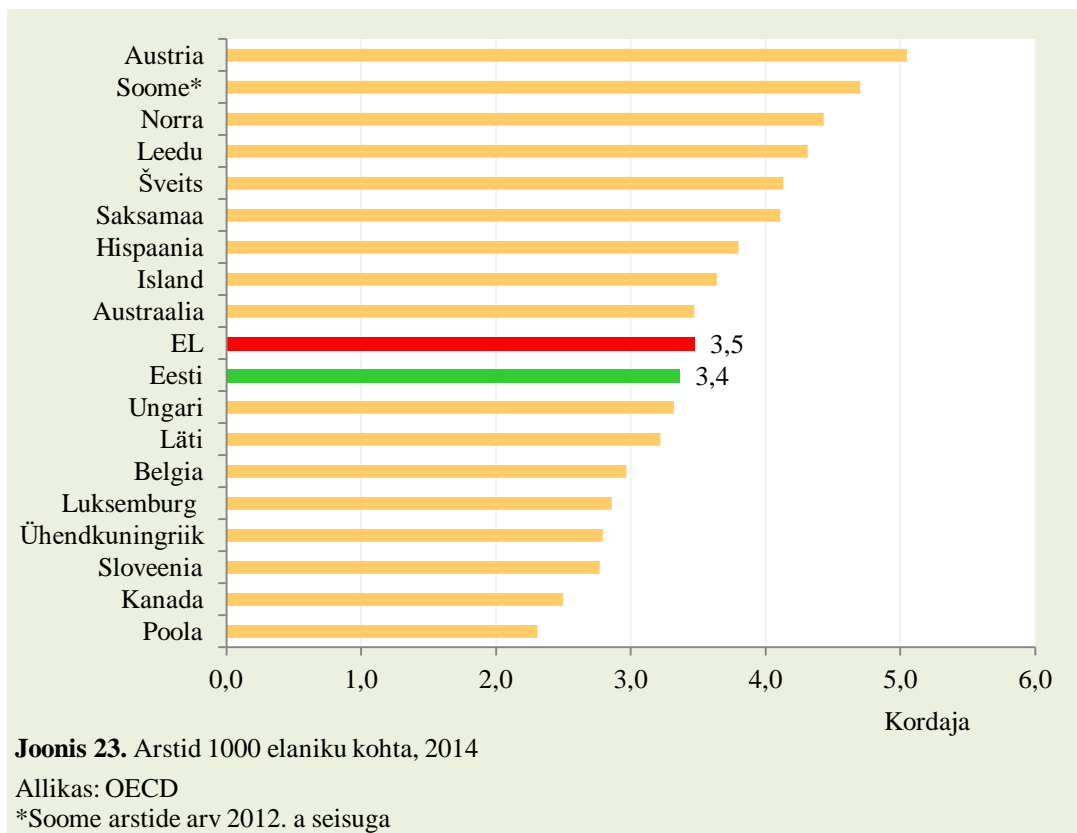
Tööandjad
tõstavad arstide
palka
proportsionaalselt
muu personali
tööjõukuludega.



7. Arstid Eestis ja Euroopas

Euroopa Liidu (EL) liikmesriikides oli 1000 elaniku kohta 3,5 arsti.

Eestis oli 1000 elaniku kohta keskmiselt 3,4 arsti, mis on peaaegu võrdne EL keskmisega.



Võrreldes EL keskmisega on Eestis ühe arsti kohta kolmandiku võrra vähem õdesid.

See tõstab arstide töökoormust.

Tervisestatistilised andmed ja informatsioon:

- **Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas**
<http://www.tai.ee/tstua>
- **Tervise Arengu Instituudi tervisestatistika osakonna veebileht**
<http://www.tai.ee/tegevused/tervisestatistika>
- **Andmepäring Tervise Arengu Instituudile**
tai@tai.ee
- **Statistikaameti andmebaas**
<http://www.stat.ee/>
- **Euroopa Liidu statistika**
<http://ec.europa.eu/eurostat>
- **Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) Euroopa esinduse tervise andmebaas**
<http://data.euro.who.int/hfad/>
- **Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) andmebaas**
http://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=HEALTH_STAT

